

langstellenden op de vragenlijst der commissie nu niet bepaald gelukkig. Ik kan me ten minste niet goed voorstellen dat die „allen” zoozeer den nadruk zouden hebben gelegd op de „behoorlijkheid” van een staan der schoonheid buiten den eigenlijken inhoud des levens. Misschien ligt het aan mij en begrijp ik het woord „behoort” verkeerd, maar ik vind dat woord zoo schoolmeesterachtig streng. En ook de volgende bijzin met „dat” aanvangend, over die volledige ontwikkeling van den mensch, doet mij nog te veel aan de termen van vijftig jaar geleden, aan de „algemeene ontwikkeling” en „het nuttig lid der maatschappij” denken. 't Heeft er den schijn van of de commissie zeggen wil: de perfecte gentleman behoort ook een ontwikkelenden schoonheidszin te hebben, evenals b.v. rein linnen. Ik zou zoo graag willen, dat men ook bij zulken arbeid als dit rapport vertegenwoordigt (een arbeid, stellig niet gering te schatten, en waarvoor ik speciaal den rapporteur bij deze mijn welgemeende hulde breng) het eigenlijk belangrijke voortdurend in 't oog hield en het bij den naam noemde, zonder vrees zich misschien niet droog-officieel genoeg uit te drukken. „Geluk” en vooral „genot” zijn woorden waar een rapporteur, die een Nederlander is, zich misschien liever van onthoudt, omdat hij wel weet dan dadelijk een zekere categorie landgenooten tegen zich te krijgen. Inderdaad, er zijn nog Nederlanders genoeg voor wie de woorden genot en zonde zoo ongeveer denzelfden klank hebben. Het was om die lieden te ergeren, dat Multatuli zijn paradox: genot is deugd neerschreef (even typeerend voor zijn tijd trouwens als „genot is zonde”. Wij verbeelden ons tegenwoordig gelukkig niet meer het genot te moeten verdedigen door er deugd van te maken!) Maar de rapporteur wil liever niemand ergeren, of althans — daar deze opgaaf ál te zwaar zou zijn! — zoo weinigen als maar mogelijk is. En zoo velen als maar mogelijk is wil hij zien mee

te krijgen. Zoo verklaar ik de hier en daar wat vage, conventionele termen in dit rapport, waarvan de bedoeling overigens moeilijk misverstaan kan worden. En die bedoeling is overal: te wijzen op het belang van kunstgenot voor ons levensgeluk en op de wijze waarop jonge menschen tot dit genot gebracht kunnen worden.

Het hoofdstukje over Letterkunde begint: „Het is onze stellige overtuiging, een overtuiging, die blijkens het verzamelde materiaal ongeveer algemeen heerscht, dat het leeren lezen, d.w.z. het leeren genieten van litteratuur (ik spatieer, H.R.) het voornaamste doel van het litteratuur-onderwijs behoort te zijn”. Dit is volkomen duidelijk en hier heb ik ook niet het minste bezwaar tegen den term „behoort”. En zoo gaat het verder, over teekenen, kunstgeschiedenis, andere geschiedenis, aardrijkskunde, muziek, rhythmische gymnastiek en tooneelspeelkunst. Overal blijkt het doel: de leerlingen helpen te leeren genieten, hun belangstelling, liefde in te boezemen, al die kunsten te maken tot iets echt levends, iets bloeiends, iets heerlijks in hun bestaan. Een bestendige troost bij alle levensellende, een nimmer uitdrogende bron van geluk!

Bijna het geheele hoofdstukje Letterkunde heb ik met groot genoegen gelezen. Het is idealistisch van geest en praktisch in zijn voorstellen (die ik hier helaas niet één voor één behandelen kan). Wat ál te idealistisch lijkt mij de vraag door den rapporteur tot „voorstanders van examen- en programmawang” gericht: „Zoudt ge niet met ons de beste waarborg voor het litteratuuronderwijs hierin willen zoeken, dat ieder die de loopbaan van taal- en litteratuurleeraar kiest, daartoe toch roeping in zich heeft”. Ik voor mij zou die vraag niet voluit bevestigend durven beantwoorden. Helaas, ik heb taal- en litteratuurleeraars gekend, die... nu ja, misschien wel wat voor de taal, maar niets merkbaars voor de litteratuur voelden. „En ieder die roeping